

Motion

1983/84:659

Anna Wohlin-Andersson

Betygen i grundskolan

Från och med läsåret 1982/83 infördes en ny läroplan för grundskolan. Från samma tidpunkt inskränktes den obligatoriska betygssättningen i grundskolan till årskurserna 8 och 9. Jag anser att denna betygssättning inträffar för sent och för sällan. Dessutom avspeglar strävan hos en del politiker att skapa en i det närmaste betygsfri grundskola inte den allmänna inställningen till betyg.

I maj 1980 publicerades en SIFO-undersökning om folks inställning till betyg. På frågan om vi skall fortsätta att ge betyg på grundskolan eller om dessa skall avskaffas svarar 86 % "fortsätta". Endast 10 % vill avskaffa betygen.

På frågan om vi bör ge betyg fler terminer än i årskurserna 8 och 9 vill 61 % ha detta, 31 % tycker det är lagom och endast 4 % vill ge betyg vid färre tillfällen.

SIFO drar själv slutsatsen att "de som vill avskaffa betygen arbetar att döma av vår undersökning mot folkmajoritetens vilja". Man hänvisar till en tidigare undersökning, gjord 1970, då 15 % ville avskaffa betygen och 79 % ville behålla dem. Då den nu publicerade undersökningen gällde enbart grundskolan, kunde man ha förväntat sig att fler skulle vilja avskaffa betygen. Så är inte fallet. SIFO drar slutsatsen att "betygen vinner snarare än förlorar i opinionen". Det finns enligt min uppfattning ingen vettig anledning att riksdagen vidhåller ett beslut som inte har stöd varken hos föräldrar eller elever.

Riksdagen har hitintills uttalat att betygen behövs som ett urvalsinstrument till vidareutbildning. Detta är riktigt och viktigt. Men betygen behövs också för att ge information och motivation genom alla stadier av såväl grundskola som gymnasium. Genom att sätta betyg först de två sista åren av den obligatoriska skolan undandras eleverna under sju år viktig information om och bedömning av sina prestationer i skolan. Det är också otillfredsställande att först i årskurs 8 få reda på vilka ökade insatser som eventuellt måste till för att komplettera kunskaperna. Det olyckliga beslutet att göra gymnasieintagningen med stöd av höstterminsbetyget i 9:an har ytterligare poängterat detta.

Den information som betygen ger åt såväl elever som föräldrar bör kompletteras med återkommande samtal. Dessa har visat sig fylla en stor uppgift i arbetet med att skapa personliga relationer mellan föräldrar och lärare. Denna personliga kontakt är också viktig när det gäller att förklara vad som döljer sig bakom betygssiffrorna.

Av vikt är också att betygen innehåller så många betygssteg att en rättvisande betygssättning blir möjlig. För att uppnå detta behövs förmodligen en sjugradig skala.

Det är också rimligt att eleverna ges möjlighet att senare i livet komplettera och förbättra sina slutbetyg från grundskolan. Det svenska utbildningssystemet bygger ju i hög grad på tesen "det är aldrig för sent att utbilda sig". Då kan det inte vara rättvist att undandra ungdomar denna möjlighet "att bättra det som fordom brast".

Det är också oerhört viktigt att vi snarast får till stånd s. k. viktning av betygen. Det kan inte vara rimligt att betyget för t. ex. en timme filosofi i veckan skall väga lika mycket som t. ex. 5 timmar matematik. Eller som en elev uttryckte det: "Man behöver ju inte vara jättebra i matte för att bli en bra herrfrisör". Utan en vettigt genomtänkt viktning av betygen får vi inte rätt man eller kvinna på rätt plats och tar inte till vara olika elevers speciella begåvning.

Med anledning av ovanstående hemställer jag

1. att riksdagen beslutar att upphäva det tidigare fattade beslutet att betygen endast skall vara obligatoriska i årskurs 8 och 9,
2. att riksdagen beslutar att uttala att betyg bör ges i årskurserna 3, 6 och 7 samt under höst- och vårterminerna i årskurs 8 och 9,
3. att riksdagen beslutar att betygsskalan skall vara sjugradig,
4. att riksdagen beslutar att bestämmelserna ändras så att alla elever ges rätt att utan tidsbegränsning komplettera sina slutbetyg från grundskolan,
5. att riksdagen beslutar att ett system för viktning av betygen snarast genomförs.

Stockholm den 19 januari 1984

ANNA WOHLIN-ANDERSSON (c)